

PAPILDU SAPRAŠANĀS MEMORANDS

(Saprašanās memoranda otrais papildinājums)

STARP

EIROPAS SAVIENĪBU

UN

LATVIJAS REPUBLIKU¹

1

Ievērojot: dokumenta oriģināls ir angļu valodā; dokumenta latviskais tulkojums nav uzskatāms par oficiālu dokumenta versiju.

PAPILDU SAPRAŠANĀS MEMORANDS

(Saprašanās memoranda otrais papildinājums)

starp

Eiropas Savienību un Latvijas Republiku

1. 2009. gada 20. janvārī Eiropas Savienības Padome pieņēma lēmumu piešķirt Latvijai vidēja termiņa finanšu palīdzību līdz 3,1 miljarda EUR apmērā ar maksimālo vidējo aizdevuma atmaksas termiņu septiņi gadi. Eiropas Savienības (ES) palīdzība jāsniedz savienojumā ar Starptautiskā Valūtas fonda aizdevumu 1,5 miljardu SDR apmērā (1200% no Latvijas SVF kvotas, apmēram 1,7 miljardi EUR) saskaņā ar 2008. gada 23. decembrī apstiprināto SVF Atbalsta vienošanos. Skandināvijas valstis (Zviedrija, Dānija, Somija, Norvēģija un Igaunija) kopā piešķir 1,9 miljardus EUR, Pasaules Banka – 0,4 miljardus EUR, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka, Čehija un Polija – kopā 0,4 miljardus EUR, kas kopā ir 7,5 miljardi EUR laika posmā līdz 2011. gada pēdējam ceturksnim.
2. Saprašanās memorands (turpmāk tekstā – "Memorands"), kurā noteikti ar katru maksājumu saistītie ekonomikas politikas kritēriji un pārskatu iesniegšanas un uzraudzības nosacījumi saistībā ar aizdevumu, tika parakstīts 2009. gada 28. janvārī. Pirmais maksājums 1 miljarda EUR apmērā tika pārskaitīts 2009. gada 25. februārī pēc tam, kad stājās spēkā Aizņēmuma līgums un Memorands un bija izpildīti nosacījumi saistībā ar 2009. gada budžetu.
3. No 2009. gada 27. maija līdz 2009. gada 17. jūnijam Komisija sadarbībā ar SVF veica pirmo pārskata misiju. Pamatojoties uz Komisijas misijas secinājumiem, Atbilstības ziņojumu, ko Latvijas iestādes nosūtīja 2009. gada 26. jūnijā, un apspriežoties ar Ekonomikas un finanšu komiteju, ekonomikas politikas kritēriji attiecībā uz otro maksājumu, kā noteikts Memorandā, tika uzskatīti par kopumā izpildītiem vai nepiemērojamiem ekonomiskās situācijas negaidīti spēcīgās pasliktināšanās dēļ. 2009. gada 13. jūlijā tika parakstīts Papildu saprašanās memorands, ietverot jaunus nosacījumus, jo īpaši jaunus budžeta deficīta mērķus 2009.–2012. gadam, atbilstīgi ESA95, attiecīgi ne vairāk kā 10 %, 8,5%, 6% un 3% no IKP. Otrais maksājums 1,2 miljardu EUR apjomā tika pārskaitīts 2009. gada 27. jūlijā.
4. No 2009. gada 2. līdz 14. decembrim Komisija sadarbībā ar SVF veica otro pārskata misiju, lai novērtētu sasniegto attiecībā uz īpašajiem

nosacījumiem, kas izstrādāti trešā ES maksājuma saņemšanai 0,5 miljardu EUR apjomā. Pamatojoties uz Komisijas misijas secinājumiem, Atbilstības ziņojumu, ko Latvijas iestādes nosūtīja 2009. gada 11. decembrī, un apspriežoties ar Ekonomikas un finanšu komiteju, ekonomikas politikas kritēriji trešā maksājuma saņemšanai, kā noteikts Saprāšanās memorandā un Papildu saprāšanās memorandā, tika uzskatīti par kopumā izpildītiem. Sevišķi 2010. gada budžeta pieņemšana Parlamentā 2009. gada 1. decembrī nozīmē turpmāku budžeta bilances uzlabojumu par 500 miljoniem LVL (vairāk nekā 4,2% no IKP), kas tiek uzskatīts par vissvarīgāko izpildīto ekonomikas politikas kritēriju un ar ko būtu jāpietiek, lai ievērotu 2010. gadam noteikto deficīta mērķi 8,5% no IKP, neraugoties uz fiskālajām izmaksām saistībā ar neseno Satversmes tiesas lēmumu (2009. gada 21. decembris), kurā noteikts, ka pensiju samazinājums, kuru ieviesa ar 2009. gada jūnija budžeta grozījumiem, nav saskaņā ar dažiem Satversmē noteiktiem procesuāliem principiem. Budžets ievērojami uzlabo publisko finanšu perspektīvu un ir palīdzējis stiprināt uzticību valdības saistībām un spējai veikt pienācīgus stratēģiskus pasākumus. Nosacījumu ievērošana strukturālo reformu jomā nav vienmērīga, tomēr ir labi sasniegumi reformu īstenošanā izglītības un veselības nozarēs, kā arī publiskā sektora konsolidācijā gan strukturālā, gan vadības līmenī. Komisija bija gaidījusi lielākus panākumus tādās būtiskās strukturālās reformās kā pabalstu reforma, publisko finanšu sistēmas stiprināšana un uzņēmējdarbības vides un MVU piekļuves finansējumam uzlabošana. No pozitīvā viedokļa raugoties, apropriācijas ES finansētiem projektiem ir ievērojami palielinājušās un procesi ir vienkāršoti, lai gan nākotnē kopumā nepieciešama lielāka ES līdzekļu absorbcija un nepieciešami turpmāki uzlabojumi dažos pārvaldības jautājumos. Ir veikti ievērojami finanšu sistēmas stabilizācijas pasākumi, lai gan banku sistēmā problemātiski jautājumi joprojām ir risks saistībā ar maksātspēju un likviditāti, un tiek nodrošināta vietējo banku cieša uzraudzība. Latvijas Banka un Valsts kase ir veikušas pasākumus, lai palielinātu likviditātes pārvaldības koordināciju.

5. Kopš pēdējās pārskata misijas 2009.-2010. gada makroekonomikas prognozes ir palikušas lielā mērā nemainīgas un politikas programma, ietverot 2010.-2012. gada fiskālās konsolidācijas ceļu, saglabājas reālistiska. Prognozes attiecībā uz ārējo finansējumu nenorāda uz nepieciešamību pēc papildu starptautiskas vidēja termiņa finanšu palīdzības ārējā finansēšanā blakus tam, kas jau ir paredzēts programmā (kopā 7,5 miljardi EUR). Tomēr tas neizslēdz iespēju, ka Latvijas valdība iegūs papildu līdzekļus starptautiskajos kapitāla tirgos.
6. Memorandā un pirmajā Papildu memorandā noteiktais paliek spēkā, izņemot Memoranda 2. punktu, kuru aizstāj ar šo:

„2. ES finanšu palīdzība tiks izmaksāta sešos maksājumos. Pirmais maksājums, ko pārskaitīja 2009. gada 25. februārī, bija 1 miljards EUR, bet otrais maksājums 1,2 miljardu EUR apmērā tika pārskaitīts 2009. gada 27. jūlijā. Trešais maksājums 0,5 miljardu EUR apmērā tiks pārskaitīts, kad tiks parakstīts šis otrais Saprašanās memoranda papildinājums. Ar trešo maksājumu saistīto īpašo ekonomikas politikas kritēriju izpilde balstās uz pasākumiem, kas ietverti Latvijas Parlamenta 2009. gada 1. decembrī pieņemtajā 2010. gada budžetā un uz Latvijas pārvaldes iestāžu norādītiem būtiskiem pasākumiem, lai pabeigtu konsolidāciju vidējā termiņā. Pieņemtais budžets nozīmē fiskālo konsolidāciju apm. 500 miljonu LVL apjomā (virs 4,2% no IKP) saskaņā ar Padomes ieteikumiem (atbilstoši Līguma 104. panta 7. punktam) un pirmo Papildu memorandu.

Ieņēmumi 2010. gada paketē ir apm. 275 miljoni LVL. Starp citiem pasākumiem ir arī svarīgas reformas, kas padara iedzīvotāju ienākumu nodokli un sociālās drošības iemaksu nozīmi neitrālāku, tostarp nodokļu bāzes paplašināšana, ietverot tur arī kapitāla ienākumus (kapitāla pieaugumu, dividendes, procentus), likvidējot īpašos atbrīvojumus tūrisma un lauksaimniecības jomā, apliekot ar nodokli papildatlīdzības graudā un dāvanas (izņemot dāvanas ģimenes lokā), kā arī palielinot pašnodarbināto nodokļu līmeni līdz nodarbināto personu līmenim. Šie pasākumi ienes gandrīz 100 miljonus LVL. Turklāt iedzīvotāju ienākumu nodokļa palielinājumam no 23% uz 26% vajadzētu ienest vairāk nekā 90 miljonus LVL. Ir palielināti īpašuma nodokļi, palielinot nekustamā īpašuma nodokļus un paplašinot tos, ietverot arī dzīvojamo platību. Ieviests arī progresīva dzīvojamās platības īpašuma nodokļa jēdziens, tomēr pašreizējā redakcijā tas rada tikai apmēram 0,5 miljonu LVL papildu ienākumus. Kopumā nodokļu bāzes paplašināšana, ietverot tur arī dzīvojamās ēkas, ļauj ieņemt tikai 8 miljonus LVL, bet ir veikti arī citi pasākumi, tostarp no 1% uz 1,5% palielinot likmi, ko piemēro zemei un uzņēmējdarbības nekustamajam īpašumam, paplašinot nodokļu bāzi, lai tajā ietvertu privātpašumā esošas inženiertehniskās būves, un palielinot likmi līdz 3% par neapstrādātām lauksaimniecības zemēm. Tādējādi kopējai papildu summai ar nekustamā īpašuma nodokli vajadzētu sasniegt 30 miljonus LVL. Tomēr valdība ievieša arī papildu progresīvus nodokļus automašīnām (balstoties uz patlaban reģistrētajām automašīnām), kam vajadzētu ienest gandrīz 20 miljonus LVL; šis ir cita veida īpašuma nodoklis, kas papildina nekustamā īpašuma nodokli, jo abos gadījumos nodokļa bāze ir īpašuma veids. Citi ieņēmumu gūšanas pasākumi ir papildu akcīzes nodoklis gāzei un tabakai, ieņemot apm. 12 miljonus LVL, un ar nodokļiem nesaistīti papildu ieņēmumi apm. 20 miljoni LVL.

Runājot par izdevumiem 2010. gada budžetā paredzēti ievērojami izdevumu samazinājumi, kas lielā mērā balstīti uz strukturālajām reformām, sevišķi ar Lauksaimniecības, Kultūras, Izglītības un

Aizsardzības ministrijas aģentūru un institūciju apvienošanu vai likvidēšanu. Šādi pasākumi radīs ietaupījumus gan 2010. gadā, gan ilgtermiņā. Daži citi pasākumi raisīja bažas attiecībā uz to sagaidāmo ietekmi, sevišķi sociālā budžeta samazinājumi, kas beidzas 2012. gadā. Tādēļ 2010. gada laikā, ņemot vērā ekonomiskās un demogrāfiskās situācijas prognozes, tiks veikta sociālās apdrošināšanas pabalstu un pensiju sistēmas pārskatīšana un tiks pieņemti priekšlikumi šo sistēmu vidēja termiņa reformai. Tas ir īpaši nepieciešams pēc nesenā Satversmes tiesas lēmuma, kurā teikts, ka pensiju sistēmai "jābūt virzītai ne tikai uz pašreizējiem pensiju saņēmējiem, bet arī uz nākamo paaudžu drošības nodrošināšanu". Pārvaldes iestādes ir apņēmušās arī piešķirt pienācīgu finansējumu vai palielināt valsts līdzfinansējumu pašvaldībām pieaugošo sociālo vajadzību apmierināšanai.

2010. gada budžeta īstenošanai pārvaldes iestādes veiks pasākumus, lai palielinātu Valsts ieņēmumu dienesta efektivitāti un apkarotu ēnu ekonomiku. Katra ceturkšņa sākumā sadarbībā ar SVF, Pasaules Banku un Komisiju valdība izvērtēs iepriekšējā ceturksnī veiktos sociālās drošības tīkla pasākumus un, ja vajadzīgs, apsvērs finansējuma palielināšanu (līdz 0,5% no IKP visam 2010. gadam). Sociālās drošības tīkla stratēģijas īstenošana notiks ciešā Pasaules Bankas un Komisijas sadarbībā ar pārvaldes iestādēm. Tiks veicināts progress saistībā ar fiskālā ietvara stiprināšanu un iestāžu, kas atbildīgas par vadību un cilvēkresursu plānošanu valsts pārvaldē, integrēšanu.

Pēc 2010. gada būs jāveic ievērojami papildu pasākumi, lai panāktu atbilstību Māstrihtas kritērijiem līdz 2012. gadam un pievienotos eirozonai līdz 2014. gadam. Latvijas pārvaldes iestādes ir parādījušas savu apņēmību, īstenojot kumulatīvo fiskālo korekciju 2009.-2010. gadā 10,5% apjomā no IKP (virs 9,5%, ņemot vērā nepieciešamību atmaksāt ieturētās pensijas). Tā kā līdzšinējā politika ir bijusi sekmīga, patlaban tiek prognozēts, ka, lai sasniegtu fiskālā deficīta mērķus ne vairāk kā 6% no IKP 2011. gadā un zem 3% no IKP 2012. gadā (ESA metodoloģija), būs jāveic mazliet mazāk pasākumu nekā tika prognozēts iepriekš. Saglabājot piesardzīgu attieksmi pret īstenojamajām stratēģijām, iepriekšējās aplēses liecina, ka šo deficīta mērķu sasniegšanai būs nepieciešama turpmāka korekcija apmēram 800-900 miljonu LVL apjomā divu gadu laikā, ieskaitot iepriekš veikto pasākumu ietekmi. Šim nolūkam būs nepieciešami ievērojami ietaupījumi izdevumu jomā, sevišķi saistībā ar strukturālajām reformām, tostarp ar izmaiņām pensiju un pabalstu sistēmās, nodrošinot to ilgtspējību. Pie ieņēmumiem konsolidācijas atbalstam var izrādīties nepieciešami turpmāki nodokļu pielāgojumi, tostarp turpmākas nekustamā īpašuma un automašīnu nodokļu reformas un, ja vajadzīgs, PVN likmju palielinājums. Tas sniegtu ievērojami vairāk ieņēmumu nekā šobrīd, būtu mazāk traumējoši un sociāli pieņemamāk.”

7. Sagaidāms, ka ceturtais maksājums tiks pārskaitīts 2010. gada trešajā ceturksnī, piektais – līdz 2011. gada pirmajam ceturksnim, bet sestais – līdz 2011. gada beigām.
8. Īpašie ekonomikas politikas kritēriji, kas saistīti ar finanšu palīdzības nākamajiem maksājumiem, ir izklāstīti šā Papildu saprašanās memoranda I pielikumā, kas ir Saprašanās memoranda otrais papildinājums un aizstāj iepriekšējo I pielikumu. Tāpat ar šā Papildu saprašanās memoranda II pielikumu ieviestā pārskatu iesniegšanas sistēma aizstāj iepriekšējo II pielikumu. Pielikumi ir šā Saprašanās memoranda neatņemama sastāvdaļa.
9. Visi paziņojumi saistībā ar šo Papildu memorandu ir uzskatāmi par spēkā esošiem tikai rakstveidā, un tos nosūta uz šādām adresēm:

Eiropas Savienībai

European Commission
Directorate General for Economic and
Financial Affairs
B-1049 Brussels
Fax: (+32-2) 296.48.85

Ministru prezidentam

Valsts kanceleja
Brīvības bulvāris 36
Rīga, LV-1520
Fax: (+371) 67280469

Latvijas Republikas Finanšu ministrijai

Latvijas Republikas Finanšu ministrija
Smilšu iela 1, Rīga LV-1919
Fax: (+371) 67 09 55 03

Latvijas Bankai

Latvijas Banka
K.Valdemāra iela 2A, Rīga LV-1050
Fax: (+371) 67 02 24 20

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Finanšu un kapitāla tirgus komisija

Kungu iela 1

Rīga, LV-1050

Fax: (+371) 67 22 57 55

LATVIJA

Pārstāvji

Valdis Dombrovskis

Ministru prezidents

Einars Repše

Finanšu ministrs

Ilmārs Rimšēvičs

Latvijas Bankas prezidents

Irēna Krūmane

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas
priekšsēdētāja

EIROPAS SAVIENĪBA

Pārstāvis

EIROPAS KOMISIJA

Olli Rehn

Eiropas Komisijas loceklis

ĪPAŠIE EKONOMIKAS POLITIKAS KRITĒRIJI

Laikā, kad tiek veikts Komisijas pārskats pirms lēmuma pieņemšanas par turpmāko maksājumu veikšanu, Latvijas iestādes ir apņēmušās sasniegt ievērojamu progresu fiskālajā konsolidācijā un izdevumu kontrolē, fiskālās pārvaldības reformā, banku sektora stabilitātē, finanšu sektora pasākumos, kā arī strukturālajās reformās saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem nosacījumiem. Katrā pārskatā atbilstoši noteiktajiem termiņiem tiks novērtēta attiecīgo nosacījumu izpilde.

Vispārējie programmas nosacījumi

- Vispārējā valdības budžeta deficīta mērķi 2010., 2011. un 2012. gadam pēc EKS95 metodoloģijas ir noteikti attiecīgi ne vairāk kā 8,5%, 6% un 3% no IKP.
- Visus būtiskos Ministru kabineta lēmumus vai citus lēmumus ar fiskālo ietekmi, tostarp par sociālās drošības vai jebkuru garantiju shēmu, var izziņot un īstenot pēc apspriešanās ar EK un SVF, kā arī konsultējoties ar Nacionālo Trīspusējās sadarbības padomi.
- Jebkuri papildu ieņēmumi vai ietaupījumi attiecībā pret deficīta mērķiem ir jāizmanto, lai sasniegtu budžeta deficītu, kas zemāks par plānoto, vai, apspriežoties ar EK un SVF, lai paātrinātu ES fondu apguvi noteikto budžeta deficīta mērķu ietvaros, vai lai palielinātu finansējumu aktīvās nodarbinātības un sociālā drošības tīkla pasākumiem. ES budžeta finansējumu, tajā skaitā tehniskās palīdzības pasākumiem, saistībā ar struktūrfondi un Kohēzijas fondu izmanto pilnībā, un tas ir pienācīgi paredzēts budžetā. ES fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības, sevišķi ja tās apguve 2010. gadā tiks palielināta, pārvaldībai un īstenošanai tiks nodrošināti pienācīgi tehniskās palīdzības resursi, un tie tiks piešķirti attiecīgajai Vadošajai iestādei, Revīzijas iestādei, Sertifikācijas iestādei un starpniekinstitūcijām.
- Finanšu ministrijas makroekonomikas prognozes, ko izmanto par pamatu budžeta sagatavošanā, ir jāizskata Latvijas Bankai, konsultējoties ar ārējiem ekspertiem. Komisijas prognoze būtu jāizmanto kā atskaites punkts.

Īpašie nosacījumi

A: Fiskālā konsolidācija

- Līdz 2010. gada marta beigām, konsultējoties ar starptautiskajām organizācijām un Nacionālo Trīspusējās sadarbības padomi, paplašināt amatu katalogu, iekļaujot tajā pašvaldību darbiniekus, un nodrošināt, ka pašvaldību darbinieku atalgojums nepārsniedz valsts pārvaldes darbinieku atalgojuma augšējos ierobežojumus. Pašvaldībām būtu jānodrošina samazinājums 2010. gada pašvaldību budžeta atalgojuma sadaļā saskaņā ar paredzētajiem ietaupījumiem fiskālās konsolidācijas paketē.

- Līdz 2010. gada marta beigām precizēt, kā ieviest 2009. gada septembra Valsts kontroles ieteikumus par 2008. gada valsts budžeta un pašvaldību budžetu izpildes izvērtēšanu, lai iegūtu papildu publisko izdevumu ietaupījumu 2010. gadā un turpmākajos gados.
- 2011. gada budžeta sagatavošana būtu jāsāk 2010. gada pirmajā pusē. Latvijas iestādes turpinās padziļinātu tehnisko sadarbību ar programmas partneriem un izvērtēs papildu fiskālās korekcijas iespēju līdz gada vidum. Līdz 2010. gada oktobra beigām EK un SVF tiks iesniegti tehniskie priekšlikumi par ietaupījumiem vai papildu ieņēmumiem, kas balstīti uz strukturālajām reformām svarīgākajos sektoros, par kopējo summu, kas ir ievērojami lielāka par 2011. gadā nepieciešamo fiskālo konsolidāciju. Tie ietver arī automobiļu nodokļa reformu, kas balstīta uz vides un turīguma apsvērumiem, kā arī vispusīgu nekustamā īpašuma nodokļa reformu, kas pieļauj mērķētus nodokļu atvieglojumus.
- Līdz 2010. gada jūnija beigām, konsultējoties ar starptautiskajām organizācijām un attiecīgajām iesaistītajām pusēm, sagatavot politikas dokumentu par ilgtermiņa nodokļu reformu, ņemot vērā nepieciešamo fiskālo konsolidāciju un ietekmi uz Latvijas ekonomikas konkurētspēju.
- Līdz 2010. gada jūnija beigām, izmantojot starptautisko organizāciju tehnisko palīdzību un sadarbojoties ar sociālajiem partneriem, sagatavot izmaiņas pensiju sistēmā ieviešanai 2011. gadā, lai nodrošinātu pensiju sistēmas trīs pīlāru ilgtspējību un piemērotību nākotnē. Šajā kontekstā tiks pārskatītas visas īpašās pensiju shēmas un pensionēšanās vecums.
- Līdz 2010. gada jūnija beigām, ņemot vērā ekonomikas un demogrāfiskās prognozes, pārskatīt sociālās apdrošināšanas pabalstu sistēmu, lai nepieciešamās izmaiņas varētu ieviest pēc 2012. gada.

B: Fiskālās pārvaldības reforma

- Līdz 2010. gada marta beigām Valsts civildienesta ierēdņu disciplinārbildības likuma ietvaros ieviest efektīvu sankciju procedūru par valsts līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu personīgām vajadzībām.
- 2010. gadā stiprināt ES fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības pārvaldības iestāžu spēju kontrolēt un lemt par ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības izlietojumu, tostarp palielinot nozaru ministriju atbildību (piemēram, ceturkšņa finanšu plūsmas prognozes, uzraudzības sanāksmes u.c.), aģentūru un finansējuma saņēmēju atbildību, kā arī pilnvarojot pārvaldības iestādes pārdalīt budžeta līdzekļus no darbības jomām, kurās netiek sasniegti pienācīgi rezultāti, atbilstoši procedūrām Likumā par budžetu un finanšu vadību.
- Līdz 2010. gada aprīļa beigām sagatavot stratēģiju par to, kā integrēt valsts pārvaldē institūcijas un personālvadības ekspertus, kas ir atbildīgi par cilvēkresursu vadību un plānošanu. Līdz 2010. gada beigām, balstoties uz pieņemto valsts sektora vienoto atalgojumu sistēmu un izmantojot starptautisko organizāciju tehnisko palīdzību, stiprināt šādas cilvēkresursu vadības sistēmas komponentes: (i) karjeras attīstība, (ii) ikgadējās amatpersonu un darbinieku vērtēšanas sistēma, pamatojoties uz kompetencēm un sasniegtajiem rezultātiem,

un (iii) uz sasniegtajiem rezultātiem balstīta atlīdzība, tādējādi stimulējot kvalificētākos publiskā sektora darbiniekus.

- Līdz 2010. gada maija beigām ar ES un SVF ekspertu palīdzību pabeigt budžeta sagatavošanas un budžeta kontroles un uzraudzības procedūru pārskatu, kā arī līdz 2010. gada jūnija beigām sagatavot jaunu Fiskālās atbildības likumu (t.i., izveidojot saistošu vidēja termiņa budžeta ietvaru, nosakot budžeta grozījumu skaita ierobežojumu gada laikā, definējot fiskālos noteikumus, lai uzlabotu budžeta ieviešanu utt.).
- Līdz 2010. gada septembra beigām, konsultējoties ar attiecīgajām ieinteresētajām pusēm un izmantojot starptautisko organizāciju tehnisko palīdzību, uzlabot analītisko metodoloģiju un veikt valsts iestāžu visu funkciju un sniegto pakalpojumu un atbilstošo izmaksu analīzi, lai pamatotu lēmumus par to, vai attiecīgo publisko pakalpojumu sniegšana būtu jāturpina vai arī būtu jāpārveido, jāpārtrauc vai jānodod ārvalsts pakalpojumu sniedzējiem.

C: Finanšu sektora pasākumi

- FKTK turpinās nodrošināt ciešu uzraudzību un koordinēs uzraudzības procesus saistībā ar pārrobežu institūcijām. Papildus tam Latvijas iestādes kopā ar citiem Eiropas Banku koordinēšanas iniciatīvas dalībniekiem strādās pie tā, lai pieprasītu specifiskākas individuālas saistības no bankām atbilstoši norunai, kas panākta sākotnējā sanāsmē Stokholmā 2009. gada septembrī. FKTK kopā ar Latvijas Banku nodrošinās ārvalstu banku ekspozīcijas uzraudzību un dalīsies informācijā ar ārvalstu uzraudzības iestādēm un centrālajām bankām, un rezultātus darīs zināmus EK un SVF.
- Līdz 2010. gada marta beigām Parex bankas restrukturizācijas plānam ir jābūt izstrādātam kvantitatīvos rādītājos un jābūt iesniegtam Eiropas Komisijā. Priekšroka dodama pārstrukturētās bankas adekvātas kapitalizācijas nodrošināšanai un stabilai vadībai, kā arī finanšu stabilitātes un noguldītāju uzticības saglabāšanai. Līdz tam pašam termiņam valdībai jāiesniedz Parlamentā nepieciešamās izmaiņas tiesību aktos, lai pārtrauktu procentu maksājumus par subordinēto kapitālu, par ko Parex banka noslēdza līgumus pirms valsts iesaistīšanās bankas kapitālā.
- Līdz 2010. gada marta beigām jāuzsāk parāda restrukturizācijas stratēģijas īstenošana atbilstīgi fiskālajiem ierobežojumiem, vienlaikus turpinot strādāt pie restrukturizācijas pieejas, kas balstīta uz tirgus principiem. Lai nodrošinātu, ka valsts līdzekļi tiek atbilstoši izlietoti, pieeja shēmai būs ierobežota līdz 82 milj. LVL no izsniegtajām garantijām par visu shēmas īstenošanas periodu ar prognozētajiem fiskālajiem izdevumiem līdz 31 milj. LVL gadā (ieskaitot administratīvās izmaksas), un tā tiks pārskatīta līdz 2010. gada decembra beigām, lai noteiktu, vai ir nepieciešamas korekcijas, lai uzlabotu tās efektivitāti vai nodrošinātu, ka izmaksas ir ietvertas.
- Līdz 2010. gada maija beigām, konsultējoties ar EK un SVF, jāpieņem visaptverošs rīcības plāns Latvijas Hipotēku un zemes bankas vidēja termiņa stratēģijas īstenošanai.

D: Strukturālās reformas

- 2010. gadā stiprināt Nodarbinātības valsts aģentūras kapacitāti. Līdz 2010. gada marta beigām izstrādāt stratēģiju, lai pakāpeniski aizstātu īslaicīgo ESF finansēto ārkārtas publiskās nodarbinātības programmu. Šim nolūkam pilnībā izmantot esošos ESF finansētos pasākumus un izstrādāt un ieviest adekvātas aktīva darba tirgus programmas, lai sagatavotu darbiniekus jaunam darbam, nodrošinot nepārtrauktas apmācības, pārkvalifikāciju un darba tirgus aktivēšanas pasākumus, ieskaitot pašnodarbinātības pasākumus.
- 2010. gadā īstenot faktiskus izdevumus (ko izmaksājušas starpniekinstitūcijas) vismaz 66 miljonu EUR apmērā no Eiropas Sociālā fonda, 185 miljonu EUR apmērā no Kohēzijas fonda un 291 miljona EUR apmērā no Eiropas Reģionālās attīstības fonda.
- 2011. gada valsts budžeta likuma ietvaros paredzēt pietiekamus budžeta resursus plānotajām struktūrfondu līdzfinansētajām programmām. 2011. gadā Latvijai jācenšas sasniegt ikgadējos izdevumus (ko izmaksājušas starpniekinstitūcijas) vismaz 72 miljoni EUR no Eiropas Sociālā fonda, 201 miljons EUR no Kohēzijas fonda un 318 miljoni EUR no Eiropas Reģionālās attīstības fonda.
- Finanšu ministrijai jāturpina koordinēt un mobilizēt starptautisko un valsts pieredzi saskaņā ar ESF līdzfinansēto iniciatīvu administratīvās kapacitātes veidošanai (orientējošās jomas: budžeta plānošana un izpilde, publiskā sektora atalgojuma sistēmas reforma, strukturālo reformu īstenošana utt.)
- Līdz 2010. gada februāra beigām veikt pasākumus, lai paaugstinātu publisko iepirkumu efektivitāti un pārklājumu, tostarp piemērojot standartizētu metodoloģiju un vadlīnijas, cita starpā formālajām atbilstības prasībām, centralizējot valsts un pašvaldību iepirkumus un izmantojot elektroniskās iepirkumu sistēmas e-katalogus centrālās valdības un pašvaldību iestādēs.
- Līdz 2010. gada marta beigām pieņemt priekšlikumus par ēnu ekonomikas problēmas un nedeklarētās nodarbinātības jautājumu risināšanu, tostarp ievērojami palielinot kontroles intensitāti un uzlabojot koordināciju starp attiecīgajām iestādēm un pārkāpumu gadījumā piemērojot pietiekami nopietnus administratīvos naudas sodus.
- Līdz 2010. gada marta beigām darbību uzsāks īpašā programma mazo uzņēmumu un mikrouzņēmumu atbalstam (t.i., izmaiņas nodokļu un grāmatvedības likumos, pieeja mikrokredītu finansējumam). Jānodrošina efektīva privāto uzņēmumu piekļuve finansējumam, sevišķi MVU un uzņēmumiem, kas iesaistīti ES līdzfinansētu projektu īstenošanā. Šajā sakarā MVU kreditēšanas programmas, ko finansē EIB vai citi starptautiski donori, jāievieš pēc iespējas ātrāk un tām pilnā apjomā jāstrādā līdz 2010. gada beigām.
- Līdz 2010. gada aprīļa beigām veikt pasākumus, lai apstiprinātu visus nepieciešamos noteikumus saistībā ar ERAF finansējumu (DP Uzņēmējdarbība un inovācijas) PTA aktivitātēm visam darbības laikam līdz 2013. gadam, un līdz 2010. gada beigām sākt parakstīt projekta līgumus, īstenojot tos 2011. gadā. Ja 2010. gadā tiks panākta vienošanās ar EK un SVF par papildu finansējumu ES

finansētajiem projektiem, PTA projektiem ir jāpiešķir visaugstākā prioritāte un tie ir jāuzsāk bez kavēšanās.

- Līdz 2010. gada maija beigām pārskatīt valsts un pašvaldību uzņēmumus un to meitasuzņēmumus atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajiem kritērijiem (sabiedriski svarīgas funkcijas) ar mērķi izvērtēt iespējamo restrukturizāciju.
- Līdz 2010. gada jūnija beigām sadarbībā ar attiecīgajām uzņēmējdarbības organizācijām veikt uzlabojumus uzņēmējdarbības vidē, tostarp: a) apzināt pilnvaru un atļauju sarakstu, kas uzņēmumiem ir jāsaņem/jāiegūst, lai reģistrētu īpašumu, veiktu uzņēmējdarbību, celtniecības darbus u.c., kā arī piedāvāt vienkāršošanas plānu; b) ieviest „vienas pieturas aģentūras” reģionālajā (pašvaldību) līmenī, kas nodrošina tiešās saskares pakalpojumus klientiem, bet atbalsta funkcijas būtu centralizētas un iespēju robežās ārvalsts pakalpojumu veidā nodotas privātajam sektoram; c) nodrošināt plašāku e-pārvaldes pakalpojumu piemērošanu un veicināt e-paraksta izmantošanu gan valsts, gan privātajā sektorā.

II PIELIKUMS

UZRAUDZĪBAS UN PĀRSKATU IESNIEGŠANAS SISTĒMA

(Šis pielikums aizstāj Memoranda un Pirmā papildu memoranda II pielikumu)

Īstenojot Eiropas Savienības atbalstu, attiecīgās iestādes iesniedz Komisijai turpmāk minētos rādītājus un pārskatus (papildus pārskatiem, kuru iesniegšanas prasības ir noteiktas sākotnējā Sapašanās memorandā un Papildu memorandā).

Turklāt ziņojumus, kurus iesniedz citiem daudzpusējiem vai divpusējiem aizdevējiem, kas iesaistīti finanšu palīdzības programmā, kurā noteiktu daļu veido Eiropas Savienības sniegtā palīdzība, iesniedz arī Komisijai.

Fiskālo procesu uzraudzība

- Reizi divās nedēļās Valsts kases sagatavots centrālās valdības finanšu vajadzību naudas plūsmas novērtējums.
- Sociālā budžeta ikmēneša ieņēmumu un izdevumu sadalījums, tostarp dati par sociālo pabalstu izmaksu (bezdarbnieku pabalsti, pabalsti ģimenēm u.c.)
- Valsts pamatbudžeta ikmēneša izdevumu sadalījums atbilstoši katras ministrijas vai citas budžeta iestādes izdevumu veidiem.
- Pašvaldību budžeta ikmēneša ieņēmumu un izdevumu sadalījums, tostarp dati par GMI izmaksu un citiem pabalstiem, kas iekļauti kategorijā „cita veida sociālā palīdzība”.
- Ikmēneša informācija par darbinieku skaitu un atalgojumu centrālajā valsts pārvaldē (t.i., ministrijās un aģentūrās) un valsts uzņēmumos, norādot informāciju par katru struktūru un tendences pēdējos mēnešos/gados.
- Ikmēneša dati par valsts kavētiem maksājumiem, tostarp kavētiem maksājumiem piegādātājiem.
- Ceturkšņa informācija par parādu uzkrājumiem un ar jauniem parādiem saistītām naudas plūsmām un izsniegtajām garantijām, ko uzņemas (i) konsolidētā centrālā, vietējā un vispārējā pārvalde un (ii) valsts uzņēmumi.
- Reizi divos mēnešos dati par jaunām iespējamām saistībām, kas attiecas uz konsolidēto centrālo, vietējo un vispārējo pārvaldi.
- Reizi divos mēnešos dati par valsts izsniegtajiem aizdevumiem un PPP projektiem.

Finansiālo procesu uzraudzība

- Ikmēneša ziņojumi par operācijām, kas veiktas speciālajā kontā.
- Ikmēneša ziņojums par neatmaksātajiem aizdevumiem, norādot sadalījumu pēc valūtas, kā arī informāciju par mājsaimniecībām (nekustamā īpašuma, patēriņa kredīti, citi kredīti) un nefinanšu korporācijām (katrā sektorā).
- Komisijas ECFIN ģenerāldirektorāta informēšana par konsultācijām ar COMP ģenerāldirektorātu par finanšu sektora stabilizāciju.
- Ikmēneša ziņojums par banku sektora stabilizācijas pasākumiem.
- Ikmēneša ziņojums par mātes banku ekspozīciju Latvijā attiecībā uz visu veidu parāda instrumentiem un kapitālu, kā arī neto depozītiem, kas sniegti bankām Latvijā.
- Līdz 2010. gada maija beigām FKTK jāiesniedz EK nākamais kārtējais pusgada ziņojums par pastiprinātās uzraudzības īstenošanu, koncentrējoties uz banku aizdevumu portfeļu izmaiņām, rezervi iespējamo zaudējumu segšanai, likviditāti un kapitalizāciju, pamatojoties uz regulārām pārbaudēm uz vietas un stresa testu rezultātiem.
- Līdz 2010. gada maija beigām valdība ziņos par uzlabojumiem maksātspējas un bankrota procedūru likumdošanā un tās īstenošanā, ņemot vērā labāko starptautisko praksi. Rezultātā ir jāsasniedz ievērojami ātrāks tiesu process.

Strukturālo reformu uzraudzība

Struktūrfondi un Kohēzijas fonds

- Ikmēneša dati par budžeta līdzekļu piešķiršanu nozaru ministrijām un par to veiktām apropriācijām ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu finansēšanai (sniedzot informāciju par attiecīgo programmu un plānošanas periodu).
- Ikmēneša dati par finansējuma gala saņēmējiem izsniegtajām summām projektu īstenošanai, norādot attiecīgo ministriju ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda aktivitāti (sniedzot informāciju par attiecīgo plānošanas periodu).
- Ikmēneša dati par summām, ko tērējušas no valsts budžeta finansētas struktūras kā finansējuma gala saņēmējas ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanā, sadalot pa ministrijām un pa ES fondiem (sniedzot informāciju par attiecīgo plānošanas periodu).
- Katra ceturkšņa vidū Vadošās iestādes izstrādāti kvalitatīva rakstura izvērtējuma ziņojumi par to, kā sasniegti struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļu izlietojuma radītāji.
- Katra ceturkšņa beigās ziņojums par struktūrfondu Vadošās iestādes, Revīzijas iestādes, Sertifikācijas iestādes un starpniekinstitūciju kapacitāti – nodarbināto skaitu un kopējo atalgojumu katrā no institūcijām.

Nodarbinātības un sociālā politika

- Ceturkšņa ziņojumi par aktīvās nodarbinātības pasākumu ieviešanu LM, EM un IZM, ietverot informāciju par dalībnieku skaitu (kopējais plānotais skaits / kopējais bezdarbnieku skaits, programmā nodarbināto stipendiātu skaits), esošajām problēmām un piedāvātajiem risinājumiem.
- Katra ceturkšņa beigās ziņojums par Valsts Nodarbinātības aģentūras kapacitāti: klientu skaits uz vienu aģentūras darbinieku, laiks, kas atvēlēts viena klienta apkalpošanai, klientu apkalpošanas biežums un salīdzinošie dati pret 2009. gadu un iepriekšējiem ceturkšņiem.
- Katra ceturkšņa sākumā izvērtējums par valdības politikas risinājumiem attiecībā uz nabadzības problēmu, veselības aprūpi un pensijām (ieskaitot datus par GMI izmaksām un arī salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu).

Visu informācijas pieprasījumu un pārskatu kopijas nosūta uz Komisijas ECFIN ģenerāldirektorāta e-pastu (ecfin-lv-bop-data@ec.europa.eu), kā arī nogādā pārskatu iesniegšanas sistēmā iekļautajiem informācijas saņēmējiem.